

מי כאן בעל הבית?

בראשית (פרשת וישב) פרק לז פסוק כה - ל

(כה) וישבו לאכל-לחם וישאו עיניהם ויראו והנה ארחת ישמעאלים באה מוגלעד וגמליהם נשאים נכאת וצרי ולט הולכים להוריד מצרימה:

(כו) ויאמר יהודה אל-אחיו מה-בצע פי נהרג את-אחינו וכסינו את-דכו:

(כז) לכו ונמכרו לישמעאלים וידנו אל-תהיבו פי-אחינו בשגרנו הוא וישמעו אחיו:

(כח) ויעברו אנשים מדינים סוחרים ומשכו ויעלו את-יוסף מנהבור ומכרו את-יוסף לישמעאלים בעשרים כסף וביאו את-יוסף מצרימה:

(כט) וישב ראובן אל-הבור והנה אין-יוסף בבור ויקרע את-בגדיו:

(ל) וישב אל-אחיו ויאמר הילד איננו ואני אנה אני-בא:

רש"י בראשית (פרשת וישב) פרק לז פסוק כח

(כח) ויעברו אנשים מדינים - זו היא שיירא אחרת, והודיעך הכתוב שנמכר פעמים הרבה:

וימשכו - בני יעקב את יוסף מן הבור וימכרוהו לישמעאלים, והישמעאלים למדינים, והמדינים למצרים:

אבן עזרא בראשית (פרשת וישב) פרק לז פסוק כח

(כח) ויעברו וכאשר עברו עליהם הישמעאלים הסוחרים, כי המדינים יקראו ישמעאלים וכן אמר על מלכי מדין: כי ישמעאלים הם (שופטים ח, כד):

רשב"ם בראשית (פרשת וישב) פרק לז פסוק כח

(כח) ויעברו אנשים מדינים - בתוך שהיו יושבים לאכול לחם ורחוקים היו קצת מן הבור לבלתי אכול על הדם וממתינים היו לישמעאלים שראו, וקודם שבאו הישמעאלים עברו אנשים מדינים אחרים דרך שם וראוהו בבור ומשכוהו ומכרוהו המדינים לישמעאלים, ויש לומר שהאחים לא ידעו, ואעפ"י אשר כתב אשר מכרתם אותי מצרימה, י"ל שהגרמת מעשיהם סייעה במכירתו. זה נראה לי לפי עומק דרך פשוטו של מקרא. כי ויעברו אנשים מדינים משמע על ידי מקרה והם מכרוהו לישמעאלים. ואף אם באתה לומר וימכרו [את] יוסף לישמעאלים כי אחיו מכרוהו, אף כן צריך לומר שהם ציוו למדייני סוחרים למושכו מן הבור ואחר כן מכרוהו לישמעאלים:

בראשית (פרשת וישב) פרק לז פסוק לו

(לו) והמדינים מכרו אתו אל-מצרים לפוטיפר סריס פרעה שר הטבחים:

בראשית (פרשת וישב) פרק לט פסוק א - ה

(א) ויוסף הורד מצרימה ויקנהו פוטיפר סריס פרעה שר הטבחים איש מצרי מיד הישמעאלים אשר הורדהו שמה:

(ב) ויהי יקוק את-יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדניו המצרי:

- (ג) וַיֵּרָא אֲדֹנָיו כִּי יִקְנֶה אֶתְּוֹ וְכָל אֲשֶׁר-הוּא עֹשֶׂה יִקְנֶה מִצְּלִיחַ בְּיָדוֹ:
- (ד) וַיִּמְצָא יוֹסֵף חֹן בְּעֵינָיו וַיִּשְׁרַת אֹתוֹ וַיַּמְדֵּהוּ עַל-בֵּיתוֹ וְכָל-יִשְׂרָאֵל נָתַן בְּיָדוֹ:
- (ה) וַיְהִי מֵאִזְ הַפְּלִיד אֹתוֹ בְּבֵיתוֹ וְעַל כָּל-אֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל וַיִּבְרָךְ יִקְנֶה אֶת-בֵּית הַמִּצְרָיִם בְּגִלְל יוֹסֵף וַיְהִי בְרֶכֶת יִקְנֶה בְּכָל-אֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל בְּבֵית וּבְשָׂדֵה:

בראשית (פרשת וישב) פרק לט פסוק כב - כג

(כב) וַיֵּתֶן שֵׁר בֵּית-הַסֹּהֵר בְּיַד-יוֹסֵף אֶת כָּל-הָאֲסִיּוֹת אֲשֶׁר בְּבֵית הַסֹּהֵר וְאֶת כָּל-אֲשֶׁר עֹשִׂים שָׁם הוּא הָיָה עֹשֶׂה:

(כג) אִיוֹן שֵׁר בֵּית-הַסֹּהֵר רָאָה אֶת-כָּל-מְאוֹמָהּ בְּיָדוֹ בְּאֲשֶׁר יִקְנֶה אֹתוֹ וְאֲשֶׁר-הוּא עֹשֶׂה יִקְנֶה מִצְּלִיחַ: ס

רמב"ן בראשית (פרשת וישב) פרק לז פסוק כה

(כה) והנה ארחת ישמעאלים באה מגלעד - כאשר נשאו עיניהם וראו מרחוק אנשים באים מדרך גלעד, הכירו כי ארחת ישמעאלים היא בגמלים, וידעו כי למצרים ילכו, כי מגלעד יובא הצרי והנכאת, ולמצרים היה דרכם להוליך אותו. ולכן אמר להם יהודה, הנה האנשים האלה מארץ מרחק, והולכים אל ארץ רחוקה, נמכרנו להם כי לא יודע הדבר:

וכאשר קרבו להם מצאו כי היו בעלי סחורה, אשר להם הנכאת והצרי, אנשים מדינים סוחרים, ששכרו הגמלים מהישמעאלים. וימכרו את יוסף למדינים שקנו אותו לסחור בו לסחורה, כי ארחת הישמעאלים משכירי הגמלים לא יקנו הם סחורה לעצמם. ואמר (בפסוק כח) וימכרו את יוסף לישמעאלים, כי להם מסרו אותו שהם מוליכים הסחורה למצרים. וזה טעם מיד הישמעאלים אשר הורידוהו שמה (להלן לט א), כי היה בידם, אבל המדינים היו בעליו והם סחרו בו, והוא שאמר והמדינים מכרו אותו אל מצרים:

וכל מעשה בכתוב, פעם יספר אותו במושל המצוה בו, ופעם בשליח שיעשנו בידו, כענין שנאמר (דברים יא ז) את כל מעשה ה' הגדול אשר עשה, וכתוב אחר (שם לד יב) אשר עשה משה לעיני כל ישראל. וכן אמר (מ"א ז נא) ותשלם כל המלאכה אשר עשה המלך שלמה, וחירם עשאה, כדכתיב (שם ז יד) ויבא אל המלך שלמה ויעש את כל מלאכתו. וביוסף עצמו אמר (להלן לט כב) את כל אשר עושים שם הוא היה עושה, נותן המעשה למצוה בו ולעושה אותו:

רמב"ן בראשית (פרשת וישב) פרק לז פסוק טו

(טו) וימצאהו איש והנה תעה בשדה - יאמר כי הוא תועה מן הדרך ולא היה יודע אנה ילך, ונכנס בשדה כי במקום המרעה היה מבקש אותם. ויאריך הכתוב בזה, להגיד כי סיבות רבות באו אליו שהיה ראוי לחזור לו, אבל הכל סבל לכבוד אביו. ולהודיענו עוד, כי הגזרה אמת והחריצות שקר, כי זמן לו הקדוש ברוך הוא מורה דרך שלא מדעתו להביאו בידם. ולזה נתכוונו רבותינו (ב"ר פד יד) באמרם כי האישים האלה הם מלאכים, שלא על חנם היה כל הסיפור הזה, להודיענו כי עצת ה' היא תקום: